

Μνημόνιο ή χρεοκοπία

ΑΡΧΕΙΟ ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ 22.05.2011

Το σύνθημα «αλλάζουμε ή βουλιάζουμε» που διακήρυξε ο κ. Παπανδρέου, αναφερόμενος στο σπάταλο πελατειακό κράτος, τείνει να μετατραπεί σε εφιαλτική πραγματικότητα, καθώς μάλλον βουλιάζουμε. Η κυβέρνηση αδυνατεί να εφαρμόσει το Μνημόνιο εξαιτίας ενός μείγματος ανικανότητας και απροθυμίας. Το Μνημόνιο προέβλεπε την εφαρμογή μιας σειράς μέτρων μέχρι τα τέλη του 2010 για να ελεγχθούν οι δαπάνες και να περιοριστεί η κρατική σπατάλη. Ακόμη όμως εκκρεμούν η ενιαία αρχή πληρωμών, η ηλεκτρονική συνταγογράφηση και το διπλογραφικό σύστημα στα νοσοκομεία. Εκκρεμεί ο περιορισμός των επικουρικών συντάξεων και των «βαρέων και ανθυγιεινών» επαγγελμάτων. Εκκρεμούν οι μετατάξεις στις ΔΕΚΟ -που θα έπρεπε κανονικά να είναι απολύσεις του υπεράριθμου προσωπικού- ενώ η νέα συλλογική σύμβαση του ΟΣΕ προβλέπει ότι το 2011 θα καλυφθούν οι απώλειες εισοδήματος που προέκυψαν από τις περικοπές του 2010! Στην προσπάθεια βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας με την άρση των διοικητικών εμποδίων στον ανταγωνισμό και την επιχειρηματικότητα, εκκρεμούν το άνοιγμα των επαγγελμάτων, οι επιχειρησιακές συμβάσεις, και η μείωση της γραφειοκρατίας στην αδειοδότηση και λειτουργία των επιχειρήσεων. Οσοι ισχυρίζονται ότι το Μνημόνιο απέτυχε προφανώς δεν αντιλαμβάνονται ότι δεν εφαρμόστηκε.

Οι διαρθρωτικές αλλαγές προσκρούουν στην αδυναμία της κυβέρνησης να ξεπεράσει την κρατικιστική αντίληψη που μας οδήγησε στην κρίση και να τα βάλει με τα συνδικάτα που τη στηρίζουν. Αντί να περιορίσει το κράτος, η κυβέρνηση αναζητεί νέα έσοδα για να το συντηρήσει. Βαθαίνει την ύφεση καθυστερώντας πληρωμές και φορολογώντας υπέρμετρα τον ιδιωτικό τομέα, την κινητήριου δύναμη της οικονομίας. Κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση συνεχίζουν να θεωρούν «ταμπού» τις απολύσεις που απαιτούνται για να συρρικνωθεί το Δημόσιο, αναγκάζονται όμως εκ των πραγμάτων να μιλούν είτε για «διακοπή σύμβασης» μέσω αξιολόγησης ΑΣΕΠ είτε για «εργασιακή εφεδρεία». Φαίνεται ότι τα κόμματα εξουσίας δεν έχουν καταφέρει να απεμπολήσουν το πολιτικό κόστος, ούτε όμως να αντιληφθούν ότι τα συνδικάτα του δημόσιου τομέα απαξιώνονται στην κοινή γνώμη, καθώς είναι προφανές ότι υπερασπίζονται ιδιοτελή συμφέροντα και μόνο.

Οι αγορές και οι εταίροι μας στην Ευρωζώνη αμφισβητούν την αξιοπιστία του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού προγράμματος που υποτίθεται ότι θα αποκαταστήσει τη βιωσιμότητα του χρέους. Το διακύβευμα είναι αν η Ελλάδα δικαιούται τον επιπλέον χρόνο που μπορεί να της δώσει ένα νέο δάνειο ή μια «ήπια» αναδιάρθρωση χρέους με την επιμήκυνση των ομολόγων που λήγουν την κρίσιμη διετία 2012-13. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η αναδιάρθρωση του χρέους δεν αποτελεί μέσο χαλάρωσης των δεσμεύσεων του Μνημονίου. Καμία αναδιάρθρωση δεν μπορεί να καλύψει το λειτουργικό έλλειμμα του Δημοσίου, που ανήλθε στα 10 δισ. ευρώ πέρυσι και προβλέπεται να μειωθεί στα 2 δισ. ευρώ φέτος. Η επίτευξη αυτού του στόχου, που προϋποθέτει την άμεση λήψη μέτρων ύψους 6 δισ. ευρώ, δεν είναι διαπραγματεύσιμη. Αυτό που είναι υπό συζήτηση είναι αν το κενό που δημιουργεί η αδυναμία επαναπρόσβασης της Ελλάδας στις κεφαλαιαγορές θα καλυφθεί με νέο δάνειο από την τρόικα ή με ήπια αναδιάρθρωση, σε κάθε περίπτωση

υπό την προϋπόθεση ότι η Ελλάδα τηρεί τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει. Το νέο δάνειο σκοντάφτει στην απροθυμία των Γερμανών και των άλλων πλεονασματικών χωρών να μας δανείσουν μερικές δεκάδες δισεκατομμύρια πέρα από το μέγα-δάνειο των 110 δισ. ευρώ. Η εναλλακτική λύση της αναδιάρθρωσης προσκρούει στις έντονες αντιρρήσεις της ΕΚΤ, η οποία κατέχει σχεδόν 200 δισ. ευρώ ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου (144 δισ. ευρώ ως εγγύηση για την παροχή ρευστότητας ύψους 91 δισ. ευρώ στις ελληνικές τράπεζες και 50 δισ. ευρώ μέσω της δευτερογενούς αγοράς). Τυχόν άρνηση της ΕΚΤ να δεχθεί ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου ως εγγύηση για χρηματοδότηση θα πυροδοτούσε πιστωτική κρίση.

Δεν είναι ξεκάθαρο πώς θα λυθεί αυτό το δίλημμα. Το μόνο βέβαιο είναι ότι δεν μπορούμε να ζητάμε θυσίες από τους πιστωτές μας πριν τακτοποιήσουμε τα του οίκου μας. Μοιραζόμαστε το ίδιο νόμισμα με 16 άλλες χώρες και δεν μπορούμε να συμπεριφερόμαστε σαν να είμαστε Αργεντινή. Η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη είναι αμφίδρομη. Ο χρόνος πιέζει αφόρητα διότι εξαντλείται βαθμιαία το απόθεμα υπομονής των εταίρων μας, αλλά και η διάθεση για εξυγίανση που επιδεικνύουν οι πολίτες. Αυτή είναι η ύστατη ευκαιρία για εθνική συνεννόηση και συναίνεση στις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, ώστε να αποφευχθεί η πτώχευση.

Οι πρόσφατες σφυγμομετρήσεις δείχνουν ότι τα ποσοστά υποστήριξης των δύο κομμάτων εξουσίας που είναι συνυπεύθυνα για την κρίση διαρκώς μειώνονται, χωρίς να έχει εμφανιστεί ο από μηχανής θεός που θα βγάλει τη χώρα από το τέλμα. Αν η κυβέρνηση δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα ας παραιτηθεί, και η Βουλή ας εκλέξει άλλον πρωθυπουργό, κοινής αποδοχής, που διαθέτει ξεκάθαρη σκέψη, διαχειριστική ικανότητα, και προσήλωση στο δημόσιο συμφέρον. Η ιστορία της νεότερης Ελλάδας δείχνει ότι ήμασταν πάντα αυτοκαταστροφικοί, με ακραία συμπτώματα την Μικρασιατική Καταστροφή, τον Εμφύλιο και τη διχοτόμηση της Κύπρου. Δείχνει όμως επίσης ότι σε κρίσιμες στιγμές αναδεικνύονται ικανοί πολιτικοί, όπως ο Βενιζέλος πριν από έναν αιώνα, που μπορούν να εφαρμόσουν τις απαραίτητες συνταγματικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας.

* Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι σύμβουλος επενδύσεων στην I. J. Partners και ιδρυτικό μέλος της Δράσης.